

## Příloha I: Mimouniverzitní portugalisté a propagátoři portugalštiny

Rád bych v této souvislosti upozornil na několik portugalistů, na které jsem během výzkumu narazil a kteří se na vývoji portugalistiky nepodíleli přímo (důvodem například bylo, že obor portugalština v době jejich zájmu neexistoval). V této souvislosti by bylo dobré zmínit mezi jinými i překladatelku Pavlu Lidmilovou. Výčet její činnosti je tak obsáhlý, že by si zasloužil samostatnou monografii. Z těchto důvodů raději uvádím méně známá jména, u kterých by se některé souvislosti mohly ztratit.

### **Jaroslav Kuchválek**

Doc. PhDr. Jaroslav Kuchválek<sup>1</sup> se narodil v roce 1910, po maturitě na jindřichohradeckém gymnáziu vystudoval v letech 1929–34 na FF UK obor francouzština/tělocvik. Akademický rok 1934–35 strávil jako stipendista na Filozofické fakultě univerzity v Madridu. Téhož roku o prázdninách studoval v Coimbre portugalštinu, kterou zřejmě jako posluchač J. Cechla již ovládal. Před válkou pracoval jako středoškolský profesor na gymnáziu v Českém Brodě a posléze i v Praze. Na Gymnáziu v Křemencové ulici prosadil okolo roku 1940 výuku španělštiny (mezi jeho žáky, které španělština později provázela, patřili hispanisté Vladimír Rejzek a Kamil Uhlíř).<sup>2</sup> Kuchválek působil jako lektor španělštiny na Vysoké škole obchodní v Praze a po druhé světové válce na FF UK. Zde se zasadil o vytvoření španělštiny jako plně diplomního oboru.

V padesátých letech byl průvodcem manželů Amadových během jejich „dobříšského exilu“. Na univerzitě portugalštinu nikdy nevyučoval, není ale vyloučené, že mohl podpořit další rozvoj již zavedených volných kurzů: od roku 1953 do roku 1955 působil jako zástupce docenta pro obory španělština a také portugalština. Z portugalštiny přeložil několik básní.<sup>3</sup>

V kontrapunktu k oslavným glosám Kuchválkových žáků nacházíme v Černého *Pamětech* ostrou kritiku. Podle něho se Kuchválek podobně jako Fischer snažil na fakultu dostat prostřednictvím volných kurzů.

Měl jsem o něm pevné mínění z nedávné štvance, kterou uspořádal po válce proti lektoru Fariňovi, aby sám na fakultu pronikl. [...] Na fakultě inspiroval stranickou

---

<sup>1</sup> AUK, fond Filozofická fakulta UK, Personálie členů pedagogického sboru, inv. č. 428.

<sup>2</sup> Vladimír Rejzek a začátky španělské filologie v Praze [online]. Rozhovor [Cit. 2015-03-04]. Dostupné z www: <<http://dosmundos.cz/?p=1214>>.

<sup>3</sup> JINDROVÁ, Jaroslava. *Pražská portugalistika do roku 1989*. Příspěvek pronesený 20. 10. 2012, na 1. kolokviu Společnosti českých portugalistů.

mládež, ačkoliv předstíral nestrannost a nestraniectví, a váhal v tu chvíli již mezi kariérou na univerzitě, ke které neměl nejmenší předpoklady, neboť byl vědecky naprosto sterilní, a místem v diplomacii, za nímž se brzo usilovně vrhl.<sup>4</sup>

Od roku 1954 Kuchválek pracoval pro ministerstvo zahraničních věcí a posléze byl jmenován velvyslancem v Brazílii (1955–61) a v Mexiku (1961–62). Zemřel roku 1973.

## Vlasta Havlíková

Havlíková se narodila v roce 1918 ve Štokravě.<sup>5</sup> Během roku 1946 studovala v Praze dva semestry žurnalistiku. V letech 1946–48 pracovala v São Paulu jako exportní referentka u firmy INEX. Po krátkém zaměstnání v závodech Škodabrás se stala konzulární úřednicí československého velvyslanectví v Rio de Janeiru (1948–50).

Během brazilského pobytu se Havlíková seznámila s některými z tamních spisovatelů (J. Amado, G. Ramos aj.), emigrantů (jejím nadřízený v INEXu byl filosof Vilém Flusser) a udržovala také styky s projíždějícími Čechoslováky (diplomaté, cestovatelé aj.). Po vynuceném návratu do Československa měla problém najít jakékoliv uplatnění a zažila represe ze strany tehdejšího režimu, pro který byla podezřelá už jenom tím, že žila několik let v zahraničí.

I přes tyto nepříznivé okolnosti se jí podařilo předchozí zkušenosti zužitkovat: v padesátých a šedesátých letech byla v Československu po portugalsky poptávka a málokdo měl takové zkušenosti jako ona. V této době Havlíková překládala beletrii, se kterou se seznámila v Brazílii,<sup>6</sup> dostala se k technickému překladu, tlumočila a portugalsky i soukromě vyučovala. Samostatnou kapitolou je její spolupráce s Mezinárodním filmovým festivalem Karlovy Vary, pro který tlumočila a překládala titulky. Na filmovém festivalu se koncem padesátých let seznámila s brazilským filmařem Guidem de Araújem, který zde přijel představit film *Rio, Zona Norte*. Později se seznámila i s jeho manželkou Bohumilou de Araújovou, tehdy studentkou portugalského jazyka, s oběma udržovala přátelské vztahy. Při svých cestách po Evropě ji v Praze navštěvovali osobnosti, se kterými se seznámila v Brazílii nebo na jejichž překladech pracovala (G. Ramos, N. Pereira dos Santos aj.).

---

<sup>4</sup> ČERNÝ, Václav. *Paměti. III, 1945-1972*. Brno: Atlantis, 1992, s. 375.

<sup>5</sup> Životopisné informace jsou převzaty z *Databáze českého uměleckého překladu po roce 1945* a následně ještě korigovány. Viz *Databáze českého uměleckého překladu po roce 1945* [online]. [Cit. 2015-03-04] Dostupné z [www: <http://www.obecprekladatelu.cz/\\_ftp/DUP/H/HavlinovaVlasta.htm>](http://www.obecprekladatelu.cz/_ftp/DUP/H/HavlinovaVlasta.htm).

<sup>6</sup> Sama v nakladatelství prosadila *Vyprahlé životy* od G. Ramose a *Dvě cesty do Brazílie* od H. Stadena.

Její jméno je spojeno také s „dobříšským exilem“ manželů Amadových. Ve vzpomínkové knize *Zimní zahrada* popisuje Zélia Gattaiová neúspěšné snahy V. Havlínové při snaze o prosazení sňatku s Brazilcem, kterého poznala během pobytu v Brazílii.

Dosud byla nadšená [V. Havlínová] a doufala, že se jí podaří dostat od strany povolení ke sňatku s cizincem. Její žádost však byla zamítnuta. [...] Česká komunistická strana zůstala neoblomná: „žádné sňatky s cizinci, ať vás ani nenapadne odejít do ciziny...“ Tak vytrvale jí odpovídali. Případ milostného vztahu Vlasty a Fernanda, kteří se nesměli vzít, nebyl prvním případem nelidského dogmatismu, jemuž nám bylo dáno přihlížet. I další Brazilci se pokoušeli oženit s Češkami, ale bezvýsledně.<sup>7</sup>

## Jan Rudolf Slabý

J. R. Slabý (1885–1957) je známý především jako hispanista-lexikograf a překladatel.<sup>8</sup> V roce 1924 přednášel literaturu a slovanské jazyky na barcelonské univerzitě, po návratu do Československa učil na obchodní akademii. Během 2. světové války pracoval jako diplomat ve Španělsku. Na UK vyučoval katalánštinu v letech 1927–39 a 1945–48 a později vyučoval španělštinu a portugalštinu v Československé obchodní komoře. Do češtiny přeložil *Návrat do ráje* portugalského spisovatele Teixeira de Pascoese. Překlad vznikl ve spolupráci s Jaromírem Boreckým a se samotným autorem. Slabého doslov k této knize svědčí o hluboké znalosti a zaujetí portugalskou literaturou.

Zajímavou úvahu zmínil Josef Forbelský, který spolu s několika dalšími studenty španělštiny Slabého počátkem 50. let osobně poznal. V období zakládání oborů španělštiny a portugalštiny, kdy se někteří pedagogové teprve seznamovali s relevantními tématy a jejichž zájem byl motivován nadšením z exotického prostředí Latinské Ameriky, Slabý byl již hotový odborník odchovaný španělským a německým prostředím. Z politických důvodů se nemohl dostat na univerzitu, a zřejmě ani nebyl zájem o některé z jeho prací (např. téměř dokončený velký česko-španělský a španělsko-český slovník, který Slabý připravil po vydání německo-španělského a španělsko-německého slovníku, který vyšel ve spolupráci s Rudolfem Grossmannem roku 1932. Byl vydáván ještě po druhé světové válce). Forbelský se domnívá, že pokud by Slabý dostal v padesátých letech příležitost působit na univerzitě, mohl díky své

<sup>7</sup> GATTAI, Zélia. *Zimní zahrada*. Přeložila Marie Havlíková. Praha: Jiří Hladký, 2011, s. 265.

<sup>8</sup> HOUSKOVÁ, Anna; ŠOUBOVÁ, Petra. *El Hispanismo en las Universidades Checas*. Praha: 2010, s. 33.

dlouholeté zahraniční praxi výrazně přispět k rozvoji tehdejší hispanistiky a rodící se portugalistiky.<sup>9</sup>

---

<sup>9</sup> Rozhovor s J. Forbelským.

## Příloha II: Seznam portugalistických přednášek a kurzů<sup>10</sup>

- Od roku 1928 do roku 1940 vedl lektorské kurzy Jaroslav Cechl.
- Na romanistice byly zajišťovány kurzy portugalštiny pro studenty jiných románských jazyků. Tyto kurzy jsem v následujícím seznamu evidoval zhruba do osmdesátých let. Ty, které se konaly od osmdesátých let jsem záměrně vypustil. Kurzy převážně vedla J. Jindrová a V. Uhlíř.
- V seznamu také nejsou zaneseny položky SZK, diplomová práce a společný základ.

### Volné kurzy

1928/9 Jazyk portugalský (vyhledán pouze LS)<sup>11</sup>  
1929/30 Jazyk portugalský (četba lehkých článků, jejich výklad, základy konverzace)  
1930/31 Jazyk portugalský (úryvky z novin, konverzace, četba *Rosas de Todo o Ano*<sup>12</sup>)  
1931/32 Portugalština  
1932/33 Portugalština  
1933/34 Praktická mluvnice jazyka portugalského (četba – *Don Ramon de Capichuela*<sup>13</sup>)  
1934/35 Praktická mluvnice jazyka portugalského  
1935/36 Praktická mluvnice jazyka portugalského  
1936/37 Praktická mluvnice jazyka portugalského  
1937/38 Praktická mluvnice jazyka portugalského  
1938/39 Praktická mluvnice jazyka portugalského (nekoná se LS)  
1939/40 cvičení se nekoná  
– Uzavření českých (českojazyčných) vysokých škol (1939-45) –

---

1945 Počáteční kurz jazyka portugalského (Cechl, LS)  
1945/6 Kurz jazyka portugalského (Cechl)  
1946/7 Kurz jazyka portugalského (Cechl)  
1947/8 Portugalština (Fischer)<sup>14</sup>  
1948/9 Jazyk portugalský I (Cechl)  
    Portugalština pro začátečníky (Fischer)  
    Portugalština pro pokročilé (Fischer)<sup>15</sup>  
1949/50 Problematika dnešního románského světa (Gajan)  
    Jazykový a literární seminář (Fischer)  
    Portugalská a brazilská problematika (Fischer)  
    Lektorský kurz portugalštiny (Fischer)<sup>16</sup>  
    Lektorský kurz portugalštiny pro pokročilé (Cechl)  
1950/51 I. roč: Rozbor moderní portugalštiny (Cechl)  
    II. roč: Lektorský kurz portugalštiny (Cechl)  
        Portugalská a brazilská problematika (Fischer)  
        Portugalská literatura (Fischer)  
1951/52 Portugalská a brazilská problematika (Fischer)

<sup>10</sup> Dle seznamů přednášek tzv. karolinek, pokud není uvedeno jinak.

<sup>11</sup> Anotace kurzu uvádí, že se jedná o pokračování v gramatice. Z toho usuzuji, že kurz probíhal již v zimním semestru. V seznamu přednášek však uvedený není.

<sup>12</sup> Autorem je Júlio Dantas.

<sup>13</sup> Ibidem. Jedná se o divadelní hru.

<sup>14</sup> Ze spisu prof. J. O. Fischera, nesrovnalosti se seznamem přednášek.

<sup>15</sup> Ze spisu prof. J. O. Fischera, nesrovnalosti se seznamem přednášek.

<sup>16</sup> Ze spisu PhDr. J. Cechla, nesrovnalosti se seznamem přednášek.

Portugalský jazykový a literární kurz (Fischer)  
 Lektorský kurz portugalštiny...  
 1952/53 Volný lektorský kurz portugalštiny (Hampl)  
 1953/54 Volné kurzy portugalštiny pro pokročilé (Hampl)  
 1954/55 nedohledáno  
 1955/56 nedohledáno  
 1956/57 nedohledáno

### **Portugalština jako diplomní obor**

<b>Ak. rok 1957/8</b>	1. ročník (průvodní) Úvod do dějin a kultury Portugalska a Brazílie (Hampl) Praktický kurs portugalského jazyka (Fischer)		
<b>Ak. rok 1958/9</b>		2. ročník (průvodní) Seminář z mluvnice a dějin portugalského jazyka (Hampl) Literární a jazykový seminář portugalštiny (Fischer) Praktický kurz portugalštiny II (Střihavka) Historický vývoj portugalštiny (Hampl) <sup>17</sup>	
<b>Ak. rok 1959/60</b>			3. ročník (základní) Seminář z dějin portugalské literatury (Fischer) Seminář z rozboru moderní portugalštiny (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Střihavka)  Volitelné: Praktický kurz portugalštiny (Hampl)

<sup>17</sup> Z indexu B. de Araújoové.

<b>Ak. rok 1960/1</b>		4. ročník (základní) Seminář z dějin portugalské a brazilské literatury (Fischer) Seminář z rozboru moderní portugalské literatury Praktický kurz portugalské literatury IV. (Střihavka <sup>18</sup> )	Volitelné: Volný kurz portugalské literatury pro začátečníky (Střihavka) Volný kurz portugalské literatury pro středně pokročilé (Tichý)
<b>Ak. rok 1961/2</b>	1. ročník (nediplomní) Praktický kurz portugalské literatury I. A (Araújo) Praktický kurz portugalské literatury I. B (Araújo)		5. ročník Dějiny brazilské literatury (Hampl) Výběrový seminář literární (Fischer) Praktický kurz portugalské literatury V. (Střihavka <sup>19</sup> ) Metodika vyučování portugalské literatury (Závodská) Odborná praxe <sup>20</sup> Školní praxe <sup>21</sup>
<b>Ak. rok 1962/3 (jako 3. obor)<sup>22</sup></b>	1. ročník (jen pro posluchače II. ročníku jiných oborů)  Praktický kurz portugal. jazyka I (Araújo) Úvod do dějin a kultury	2. ročník (bez dipl. pr. 3. obor) Literární přednáška (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Praktický kurz portugal. jazyka II (Araújo)	Volitelné: Volný kurz portugalské literatury (Araújo)
<b>Ak. rok 1963/4 (bez dipl. práce jako 3. obor)</b>	1. ročník Úvod do dějin a kultury (Araújo) Praktický kurz portugalské literatury (Araújo) Zvukový rozbor portugal. (Střihavka)	2. ročník Literární přednáška (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Praktický kurz portugalské literatury (Araújo)	3. ročník Literární přednáška (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Praktický kurz portugalské literatury (Araújo)

<sup>18</sup> Z indexu B. de Araújoové.

<sup>19</sup> Z indexu B. de Araújoové.

<sup>20</sup> Z indexu B. de Araújoové.

<sup>21</sup> Z indexu B. de Araújoové.

<sup>22</sup> Portugalská literatura se po několik let otevírala jako třetí obor, k jehož absolvování nebylo umožněno studentům psát diplomovou práci (jako třetí obor začali portugalskou literaturu studovat např. M. Uličný, M. Nebeská, V. Konečný). Proto se další diplomanti objevují až v roce 1971.

<b>Ak. rok 1964/5 (bez dipl. pr.)</b>	2. ročník Literární přednáška (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Araújo)	3. ročník Literární přednáška (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Araújo)	Volitelné: Volný kurz portugalštiny (Araújo)
<b>Ak. rok 1965/6 (bez dipl. pr.)</b>	1. ročník Úvod do dějin, kultury a spol. zřízení Portugalska a Brazílie (Araújo) Fonetika a pravopis portugalštiny (Araújo) Praktický kurz portugalštiny (Araújo)	3. ročník Dějiny portugalské literatury (Hampl) Četba a výklad portug. textů (Hampl) Normativní mluvnice port. (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Araújo)	4. ročník: Vybrané kapitoly z dějin portug. a brazil. literat. (Hampl) Rozbor moderní portugal. (Hampl) Lektorská cvičení
<b>Ak. rok 1966/7 (bez dipl. pr.)</b>	2. ročník Dějiny portugalské literatury (Hampl) Normativní mluvnice port. (Hampl) Lektorská cvičení (Araújo) Konverzační kurz (Araújo, Holbík) <sup>23</sup>	4. ročník Vybrané kapitoly z dějin portug. a brazil. literat. (Hampl) Rozbor portugal. jazyka (Hampl) Lektorská cvičení (Araújo) Konverzační kurz (Araújo)	Volitelné: Volný kurz portugalštiny (Araújo)
<b>Ak. rok 1967/8</b>	1. ročník Úvod do dějin a kultury Port. a Brazílie (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Střihavka)	3. ročník <b>(bez dipl. práce)</b> Dějiny portugalské literatury (Hampl) Rozbor portugal. jazyka (Hampl, Hanus) Praktický kurz portugalštiny (Střihavka) Volný konverzační kurz (Střihavka)	5. ročník Literární přednáška (Hampl) Diplomový seminář (Hampl) Praktický kurz portugalštiny (Střihavka)  Volitelné: Kurz port. pro pokročilé (Holbík)

<sup>23</sup> Z indexu Jitky Kodešové.



<b>Ak. rok 1968/9</b>	2. ročník Mluvnice současné portugal. (Hampl) Dějiny portugalské literatury (Hampl, Torres) Lektorská cvičení (Střihavka) Konverzační kurz (Bandarra)	4. ročník Rozbor portugalského jazyka (Hanus, Hampl) Dějiny portugalské a brazilské literatury (Torres, Hampl) Lektorská cvičení (Střihavka)	Volitelné: Kurz portugalštiny pro začátečníky (Střihavka) Kurz portugalštiny pro pokročilé (Torres)
<b>Ak. rok 1969/70</b>	1. ročník <sup>24</sup>  3. ročník Dějiny portugalské literatury (Hampl, Torres) Rozbor portugalského jazyka II (Hampl, Hanus) Lektorská cvičení (Střihavka)	5. ročník Literární přednáška (Torres) Jazyková přednáška (Torres) Diplomový seminář (Hampl) Lektorský kurz (Střihavka)	Volitelné: Kurz portugalštiny pro začátečníky (Střihavka) Kurz portugalštiny pro pokročilé (Bandarra)
<b>Ak. rok 1970/1</b>	2. ročník Mluvnice současné portugalštiny (Hampl) Proseminář k mluvnici současné portugalštiny (Hanus) Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hampl) Lektorská cvičení z portugalštiny (Stehlík)	4. ročník Dějiny portugalské literatury (přednáška a seminář) Rozbor portugalského jazyka (přednáška a seminář) Lektorská a překladatelská cvičení z portugalštiny	5. ročník Literární přednáška Diplomový seminář literární Diplomový seminář jazykový Lektorská cvičení z portugalštiny

<sup>24</sup> 1. ročník se realizoval, v Karolince zanesen není. Realizované předměty (z indexu V. Hrubanové): Úvod do dějin a kultury zemí portugalského jazyka (Hampl), Úvod do fonetiky a fonologie port. (Hampl), Proseminář k úvodu do lit. teorie (Hampl), Lektorská cvičení (Střihavka).

<b>Ak. rok 1971/2</b>	3. ročník Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hampl) Literární seminář (Hampl) Rozbor portugalského jazyka (Hampl) Jazykový seminář (Stehlík) Lektorská cvičení (Stehlík)	5. ročník Výběrová literární přednáška (Hampl) Výběrová jazyková přednáška (Stehlík) Literární seminář/pro diplomanty s literární prací (Hampl) Jazykový seminář/pro diplomanty s jazykovou prací (Hampl) Lektorská cvičení (Stehlík)	Volitelné: Portugalština pro začátečníky (Stehlík) Konverzační kurz/pro 3.ročník (br. lektor)
<b>Ak. rok 1972/3</b>	3. ročník Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hampl) Literární seminář (Hampl) Dějiny portugalského jazyka (Hampl) Jazykový seminář (Stehlík) Úvod do studia románských jazyků (Zavadil) Lektorská cvičení (Stehlík)	4. ročník Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hampl) Literární seminář (Hampl) Rozbor portugalského jazyka (Hampl) Jazykový seminář (Stehlík) Lektorská cvičení (Stehlík)	Volitelné: Úvod do teorie překladu (od 3. ročníku, Bělič) Překladačský seminář (Hampl) Portugalština pro posluchače Iberoamerického střediska (Stehlík) Praktický kurz portugalštiny (Stehlík)
<b>Ak. rok 1973/4</b>	4. ročník Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hampl) Rozbor portugalského jazyka (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	5. ročník Literární přednáška (Hampl) Literární seminář/pro diplomanty s literární prací (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Jazykový seminář/pro diplomanty s jazykovou prací (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	Volitelné: Úvod do teorie překladu (Bělič) Překladačský seminář (Hampl)

<b>Ak. rok 1974/5</b>	1. ročník Úvod do marxistické teorie literatury (Bělič) Úvod do studia portugalské a brazilské literatury (Hampl) Úvod do dějin a kultury Portugalska a Brazílie (Hampl) Fonetika portugalštiny (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	5. ročník Literární přednáška (Hampl) Literární seminář/pro diplomanty s literární prací (Hampl) Jazyková přednáška (Hampl) Jazykový seminář/pro diplomanty s jazykovou prací (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	Volitelné: Úvod do teorie překladu (od 3. ročníku, Bělič) Kurz portugalštiny začátečníci. (Hampl) Kurz portugalštiny pokročilí (Hampl)
<b>Ak. rok 1975/6<sup>25</sup></b>	1. ročník Úvod do marxistické teorie literatury (Bělič) Úvod do studia portugalské a brazilské literatury (Hampl) Úvod do dějin a kultury Portugalska a Brazílie (Hampl) Fonetika portugalštiny (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	2. ročník Portugalská literatura (Hampl) Základy gramatiky port. jazyka (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	3. ročník Portugalská literatura (Hampl) Historická gramatika (Hampl) Úvod do romanistiky (Šabršula) Lektorská cvičení (Hampl)
	4. ročník Portugalská a brazilská literatura (Hampl) Moderní port. jazyk (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	5. ročník Portugalský jazyk (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl) Literární seminář (Hampl) Portugalská literatura (Hampl) Jazykový seminář (Hampl)	Volitelné Kurz portugalštiny I,II Překlad. seminář Úvod do teorie překladu (Bělič)

<sup>25</sup> Není zcela zřejmé, zda bylo všech pět ročníků realizováno. Je zvláštní, že některým ročníkům (třetí, čtvrtý a pátý) nepředchází ročník předchozí. Prvnímu a čtvrtému ročníku naopak chybí pokračování v následujícím roce. Je možné, že se jednalo pouze o obecný mustr studia, než o seznam reálně realizovaných přednášek. Další možností, na kterou upozornila S. Binková, je, že se ročníky mohly rozpadnout z důvodů přerušení studia, opakování ročníku, stipendijních cest, aj.

<b>Ak. rok 1976/7</b>	3. ročník Literatura (Hampl) Historická gramatika (Hampl) Úvod do romanistiky (Šabršula) Lektorská cvičení (Hampl)	Volitelné Kurz portugalštiny I,II Úvod do teorie překladu (od 3. ročníku, Bělič) Překlad. seminář	
<b>Ak. rok 1977/8</b>	1. ročník Úvod do marxistické teorie literatury (Bělič) Uvedení do literatury (Hampl) Dějiny a kultura (Polišenský) <sup>26</sup> Lektorská cvičení a fonetika (Hampl)	4. ročník Literatura (Hampl) Moderní jazyk (Hampl) Lektorská cvičení (Hampl)	
<b>Ak. rok 1978/9</b>	2. ročník Dějiny port. literatury (Hampl) Současný jazyk (Hampl, port. lektor) Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Latina (Bejlovec)	5. ročník Dějiny literatury (Hampl) Literární seminář (Hampl) Současný jazyk (Hampl) Jazykový seminář (Hampl) Lektorská cvičení (port. lektor)	
<b>Ak. rok 1979/80</b>	1. ročník Základy jazykovědy (Tichý, Novák) Úvod do teorie lit. (Bělič) <sup>27</sup> Úvod do dějin, kultury a literatury Jazyková cvičení a fonetika (Hampl) <sup>28</sup> Latina (Bejlovec)	3. ročník Dějiny port. literatury (Hampl) Vývoj jazyka (Hampl) Jazyková cvičení a reálie (Hampl) Úvod do studia románských jazyků (Zavadiš)	

<sup>26</sup> Není jasné, zda se jednalo o kurz pro portugalisty.

<sup>27</sup> Podle indexu M. Frankové učil tento předmět J. Polišejský.

<sup>28</sup> Podle indexu M. Frankové učily tento předmět P. Lidmilová, E. Schalková a M. Lopesová.

<b>Ak. rok 1980/1</b>	2. ročník Jazyková cvičení a reálie <sup>29</sup> Latina (Uhlíř) Současný jazyk (Hampl) <sup>30</sup> Dějiny literatury <sup>31</sup>	4. ročník Světová literatura Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Současný jazyk (Hampl) Dějiny literatury (Hampl) Základy jazykovědy (Hampl)	
<b>Ak. rok 1981/2</b>	1. ročník Úvod do dějin, kultury a literatury (Polišeňský) Jazyková cvičení a reálie (Schalková, Adámková) Fonetika (Hampl)	3. ročník Jazyková cvičení a reálie (Lopesová) Vývoj jazyka (Uhlíř) Úvod do studia románských jazyků (Zavadil) Dějiny port. literatury (Adámková) <sup>32</sup>	5. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (Lopesová) Současný jazyk (Hampl) Dějiny literatury (Hampl) Světová literatura Výběrová přednáška a seminář (Hampl)
<b>Ak. rok 1982/3</b>	2. ročník Úvod do dějin, kultury a literatury Jazyková cvičení a reálie (Schalková) Současný jazyk (Jindrová) Dějiny literatury (Hodoušek, Lopesová)	4. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (Lopesová) Současný jazyk (Lopesová) <sup>33</sup> Dějiny literatury (Hampl) <sup>34</sup> Světová literatura (Vondrášková)	
<b>Ak. rok 1983/4</b>	1. ročník Základy jazykovědy (Tichý) Úvod do teorie lit. (Bělič) Úvod do dějin, kultury a literatury	3. ročník Jazyková cvičení a reálie (Schalková) Vývoj jazyka (Uhlíř) Dějiny literatury (Hodoušek)	5. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (Schalková) Současný jazyk (Zavadil)

<sup>29</sup> Podle indexu M. Frankové učila tento předmět J. Jindrová.

<sup>30</sup> Podle indexu M. Frankové učila tento předmět M. Lopesová.

<sup>31</sup> Podle indexu M. Frankové učila tento předmět J. Kryšková. Dále se zřejmě realizoval předmět Úvod do dějin, kultury a literatury (J. Polišeňský).

<sup>32</sup> V indexu M. Frankové je podepsán Z. Hampl. Předmět však prý neučil. Působení M. Havlíkové na fakultě je stále nejasné.

<sup>33</sup> Podle indexu M. Frankové učil tento předmět B. Zavadil.

<sup>34</sup> Podle indexu M. Frankové učil tento předmět E. Hodoušek.

	(Polišenský) Jazyková cvičení a fonetika (Jindrová) Latina (Uhlíř)		Dějiny literatury (Hodoušek) Výběrová přednáška a seminář: a. literární (Hodoušek) b. úvod do věd. popisu portugalštiny (Zavadil)
<b>Ak. rok 1984/5</b>	2. ročník Úvod do dějin, kultury a literatury (Polišenský) Jazyková cvičení a reálie (Gavendová) Latina (Uhlíř) Současný jazyk (Kryšková) Dějiny literatury (Hodoušek)	4. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (Jindrová) Současný jazyk (port. lektor) Dějiny literatury (Hodoušek)	5roč. Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Současný jazyk (Zavadil) Dějiny literatury (Hodoušek) Výběrová přednáška a seminář a. literární (Hodoušek) b. úvod do věd. popisu portu. (Zavadil)
<b>Ak. rok 1985/6</b>	3. ročník Jazyková cvičení a reálie (Jindrová, portugalský lektor) Vývoj jazyka (Uhlíř) Úvod do studia rom. jaz. (Uhlíř) Dějiny literatury (Hodoušek)	5. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Současný jazyk (Jindrová) Dějiny literatury (Hodoušek) Výběrová přednáška: a. lit. (Hodoušek) b. ling. (Jindrová) Výběrová seminář: a. lit (Hodoušek) b. ling(Jindrová)	
<b>Ak. rok 1986/7</b>	4. ročník Základy jazykovědy (Jindrová) Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Současný port. jazyk (Jindrová) Dějiny literatury (Hodoušek) Světová literatura		

<b>Ak. rok 1987/8</b>	1. ročník Základy jazykovědy (Zavadil) Úvod do teorie lit. (Valentová) Úvod do dějin, kultury a literatury (Polišenský) Fonetika (Jindrová) Jazykový seminář a reálie (Jindrová) Latina (Uhlíř)	5. ročník Základy jazykovědy (Jindrová, Zavadil) Jazyková cvičení a reálie (port. lektor) Současný jazyk (Jindrová) Dějiny literatury (Hodoušek) Světová literatura Výběrová přednáška: a. lit. (Hodoušek) b. ling. (Jindrová) Výběrová seminář: a. lit. (Hodoušek) b. ling. (Jindrová)	
<b>Ak. rok 1988/9</b>		2. ročník Úvod do dějin, kultury a literatury (Polišenský) Jazykový seminář port. a reálie (Jindrová, portugalský lektor) Současný port. jazyk (Jindrová) Dějiny port. literatury	
<b>Ak. rok 1989/90</b>	3. ročník Dějiny portugalské a brazilské literatury (Hodoušek) Jazykový sem. a reálie (Jindrová, P. Monteiro) Problematiky port. mluvících zemí – doplňková výuka (Jindrová) Úvod do studia rom. jazyků (Uhlíř) Vývoj port. jazyka (Jindrová)		

Příloha III: Seznam diplomantů oboru Portugalština, FF UK<sup>35</sup>

Diplomové práce:

–	Hampl, Zdeněk	Náčrt učebnice moderní portugalštiny, 118 s. <sup>36</sup>	1952
1	Mašková de Araújo Bohumila	Lima Barreto: nástin života a díla. 78 s.	1963
2	Houdková Ludmila	Komparace fonetického a lexikálního plánu brazilské a evropské varianty portugalštiny. 202 s.	1971
3	Ondráková Jana	Porovnání tří verzí románu Zločin pátera Amara. 63 s.	1971
4	Nebeská Marie	Opisné vazby slovesné v portugalštině. 78 s.	1971
5	Kodešová Jitka	Současné portugalské divadlo. 253 s.	1971
6	Tláskal Jaromír	Konjunktiv ve vedlejších větách v současném portugalském jazyce. 140 s.	1972
7	Schalková Eva	Rozbor putování Fernãa Mendese Pinta. 92 s.	1972
8	Torresová-Dismanová Ludmila	Sebastianismus v portugalské literatuře. 156 s.	1972
9	Severová Silva	Luís António Verney a portugalské osvícenství. 161 s.	1973
10	Manethová Eva	Generace 70. let. 242 s.	1973
11	Krejčíková Jitka	Sémantická a syntaktická funkce portugalských předložek. 117 s.	1974
12	Pakostová Zuzana	Problematika postavení adjektiv v současné portugalštině. 120 s.	1974
13	Máchová Eva	Tragické námořní příběhy. 164 s.	1974
14	Jurášková Andrea	Stylistické využití infinitivu osobního v portugalštině. 94 s.	1974
15	Součková Jaroslava	Církev a náboženství v díle Eçy Queiróse. 99 s.	1974
16	Langová Tatiana	Černošská otázka v díle Jorge Amada. 161 s.	1975
17	Havlíková Marie	Lima Barreto - analytik brazilské společnosti své doby. 169 s.	1975
18	Hrubanová Věra	Funkce indikativních forem portugalského slovesa. 166 s.	1975
19	Maixnerová Jana	Funkce sloves SER a ESTAR v současném portugalském jazyce. 100 s.	1975
20	Jelínek Jaromír	Charakteristické rysy brazilské romantické poezie. 148 s.	1977
21	Henn Ivan	Srovnání odlišností evropské a brazilské portugalštiny. Nestr.	1979

<sup>35</sup> Konečný počet absolventů se s počtem diplomantů neshoduje: vzhledem ke dvojborové či trojborové kombinaci, si studenti mohli vybrat, na kterém oboru chtěli psát dipl. práci.

<sup>36</sup> V současné době se pokládá za ztracenou.



22	Jindrová Jaroslava	Vyjadřování povahy děje v současné portugalštině. 76 s.	1979
23	Mrázová Alena	Monteiro Lobato jako autor literatury pro děti a mládež. 103 s.	1982
24	Pilková Ludmila	Literární tvorba Soeira Pereiry Gomeše. 86 s.	1982
25	Samková Michaela	Postava ženy v románové tvorbě Ecy de Queiróse. 91 s.	1982
X <sup>37</sup>	Stančeva Daniela	Neorealistická próza a její přínos pro literární vývoj v Portugalsku - čtyřicátá až šedesátá léta (Carlos de Oliveira, Alves Redol, Fernando Namora, S. P. Gomes). 78 s.	1984
26	Peteráková Helena	Inês de Castro na literatura portuguesa. 71 s.	1986
27	Heinitz Irina	Dílo Artura Pestany dos Santos (Pepetely) v rámci angolské literatury. 62 s.	1986
28	Janáčková Zdeňka	Vývoj a charakteristika tvorby portugalských prozaiček 2. poloviny 20. století. 59 s.	1985
29	Magalhãesová Eva <sup>38</sup>	Současná angolská povídka. 127 s.	1988
30	Kozická Kateřina	O livro de marinaria z 2. pol. 16. století z Dobrovského knihovny v Praze: historický a jazykový rozbor. 158 s.	1988
31	Kyrčivová Michaela	Vliv orální literatury brazilského severovýchodu na dramatickou tvorbu Ariana Suassuny. 107 s.	1988
32	Weissová Lada <sup>39</sup>	Osobní infinitiv v portugalštině. 82 s.	1988
33	Grauová Šárka	Laurence Sterne a Machado de Assis: metamorfózy volné formy. 87 s.	1988
34	Burešová Markéta	Prostředky vyjadřování portugalských minulých časů v angličtině a v češtině. 74 s.	1988
35	Janatová Dagmar	Vyjadřování barev v portugalštině ve srovnání s angličtinou a s češtinou. 86 s.	1988

<sup>37</sup> Jelikož diplomová nefiguruje v oficiálních seznamech romanistiky, vynechávám pořadové číslo. Jak upozornila M. Franková, zřejmě šlo o bulharskou studentku.

<sup>38</sup> Rozená Jandová.

<sup>39</sup> Rozená Novotná.

## Rigorózní práce:

Cechl Jaroslav	O poměru akusativu s á ve staré španělštině a portugalštině. <sup>40</sup>	1910
Hampl Zdeněk	Náčrt učebnice moderní portugalštiny a Vybrané kapitoly z portugalské fonetiky. 215 s.	1953
Lidmilová Pavla	A evolução da ficção regionalista brasileira e a contribuição de João Guimarães Rosa. 153 s.	1971
Tláskal Jaroslav	Konjunktiv ve vedlejších větách v současném portugalském jazyce. 133 s. <sup>41</sup>	1973
Torresová-Dismanová Ludmila	O sebastianismo na literatura portuguesa: Sebastianismus v portugalské literatuře. 197 s.	1974
Máchová Eva	Tragické námořní příběhy. 205 s.	1975
Severová Silva	Luís António Verney a portugalské osvícenství. 236 s.	1975
Hrubanová Věra	Funkce indikativních forem portugalského slovesa. 180 s.	1976

## Kandidátské práce:<sup>42</sup>

Zdeněk Hampl: Infinitiv v portugalštině se zvláštním zřetelem k inf. časovanému, 1958.

## Habilitační práce:<sup>43</sup>

Zdeněk Hampl: Studie o brazilské portugalštině, 1966.

---

<sup>40</sup> V současné době se pokládá za ztracenou.

<sup>41</sup> V současné době se pokládá za ztracenou.

<sup>42</sup> V současné době se pokládá za ztracenou.

<sup>43</sup> V současné době se pokládá za ztracenou.

## Příloha IV: Obrazová příloha

# Curso de Férias

### A sessão de encerramento e o prémio da Italia

O CURSO de Férias, que teve ontem a sua sessão de encerramento e que funcionava desde o dia 1 de Agosto, decorreu com o melhor êxito e portanto novos motivos de orgulho trouxe para a Faculdade de Letras, e em especial para o seu director, o ilustre Professor sr. Dr. Mendes dos Remedios a quem se deve tão grande e patriótica iniciativa, que de ano para ano vai fructificando e trazendo tambem justos motivos de orgulho para a nossa Universidade e para a cidade de Coimbra onde se refletem mais os seus grandes beneficios de que o pais compartilha tambem.

Presidiu á sessão, que se realizou na Sala Dr. Francisco Martins, o sr. Dr. Mendes dos Remedios, que tinha á sua direita o sr. Dr. Vitalletti, representando o sr. Ministro da Italia, e á esquerda o Professor Guido Battelli, vendo-se tambem nos lugares de honra os srs. D. Ferrand Pimentel de Almeida e João Providencia de Sousa e Costa que, como outros Professores ilustres, Drs. Joaquim de Carvalho, Oliveira Guimarães, Virgilio Correia, Agostinho Fortes, Guido Battelli, Virgilio Teborda e outros, teem contribuido brilhantemente para o bom êxito do Curso de Férias.

O sr. Dr. Mendes dos Remedios, usando da palavra, congratulou-se pelo notável resultado obtido no presente Curso, em que um grupo de alunos que se apresentou a exame, e pelas provas que deram, ficaram com os elementos necessários para progredir no estudo da lingua portuguesa.

Em seguida foram conferidos os seguintes diplomas:

*Diploma superior.* — Hélène Borloz, suíça; Alphonse Montémont, francês; Ilse Buhh, alemã; dr. Jaroslav Cechl, checo-eslovaco; Una Jean Minto, norte-americana.

*Diploma elementar.* — Thomas Launcelot Mutimer Stephenson, inglês; Hermann Simon, alemão; Edith Alice Howell, norte-americana; Berta Elizabeth Healing, inglesa; Florence Marie Seddon, inglesa; Hermann Müller, suíço.

*Diploma de assiduidade.* — Herbert Sydney Clarke, inglês; Florence Tomasini, italiana; Hélène Auditat, suíça; André Clerc, suíço.

O sr. Dr. Providencia de Sousa Costa passou a lêr o relatório assinado pelo Prof. sr. Battelli, sobre o parecer do juri que apreciou os trabalhos apresentados para o premio de 120 liras instituido pela Sala Italiana para o aluno que apresentasse a melhor tradução em lingua portuguesa de algumas liricas italianas modernas.

Fôram apresentados quatro trabalhos dois dos quais foram postos fóra do concurso e admitidos os das sras D. Ilda Ramos e D. Elisa Figueira.

O relatório contem as mais honrosas referências para estas distintas senhoras e para os seus magníficos trabalhos, sendo o respectivo juri de parecer que o prémio fosse dividido pelas duas concorrentes.

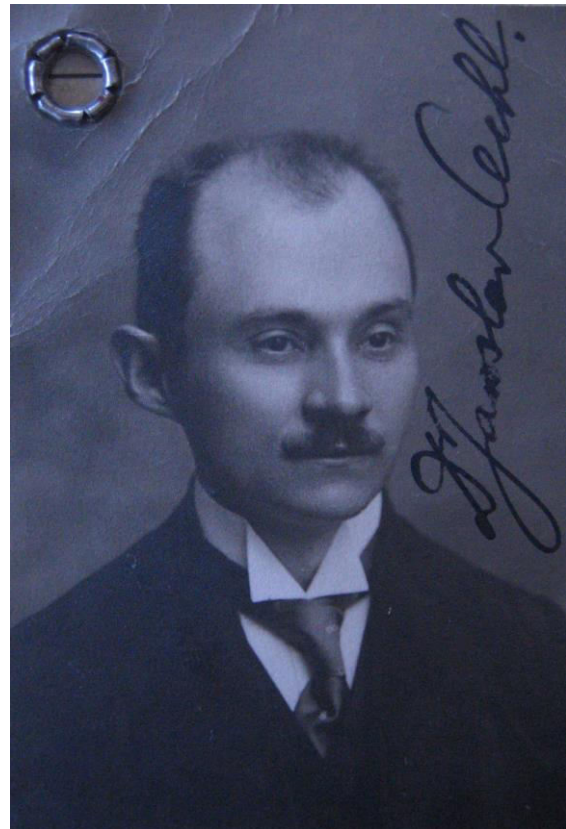
A sr.<sup>a</sup> D. Ilda Ramos, foilhe imediatamente entregue a importancia de 60 liras, não recebendo o seu premio a sr.<sup>a</sup> D. Elisa Figueira por se não achar presente. Essa entrega foi feita, em nome do sr. Ministro da Italia, pelo seu representante, o sr. Dr. Vitalletti.

O sr. Dr. Mendes dos Remedios passou a lêr algumas passagens do relatório que sobre o Curso de Férias vai ser presente ao Governo e no qual se faz a sua historia e os bons resultados obtidos pelos seus alunos nacionais e estrangeiros, e a proposito informou que frequentaram o curso 2 alemães, 3 americanos, 1 brasileiro, 1 espanhol, 1 checo-eslovaco, 8 franceses, 6 ingleses, 5 inglesas, 1 italiano, 2 suíços e 37 portugueses.

O sr. Dr. Mendes dos Remedios referiu-se ainda á importancia do Curso de Férias para a Universidade de Coimbra, terminando o seu discurso por um agradecimento a todos os professores e alunos e a todos os que se teem interessado pelo Curso de Férias.

**Visado pela Comissão de Censura**

1

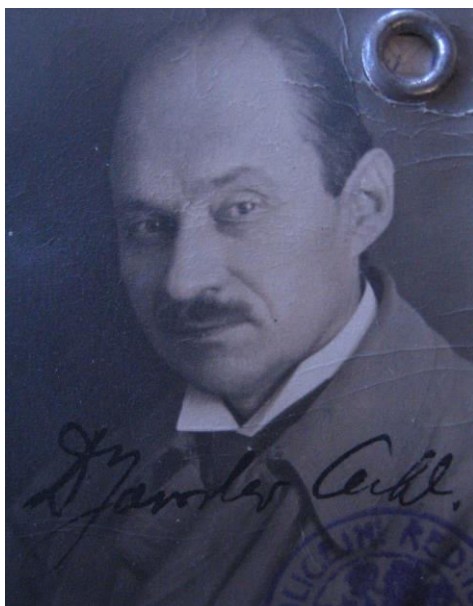


2



3





4



5

Jaroslav Cechl,  
lektor jazyka portugalského.

6

Prohlašuji, že jsem na této diplomové práci pracoval samostatně, že jsem používal jen pramenů uvedených v bibliografii na str. 16-17 a že jsou pravdivé údaje uvedené v úvodu.

26. dubna 1952

František Krampajs

7

Cis. <sup>324</sup>F. F. 1927/28 ✓

Cis. 3 2 7 1.  
F. F. 1927/28.

V Praze dne 20. června 1928.

Věc: Žádost Dra Jaroslava Cechla za  
lektorát jazyka portugalského.

Příl. 2.

L

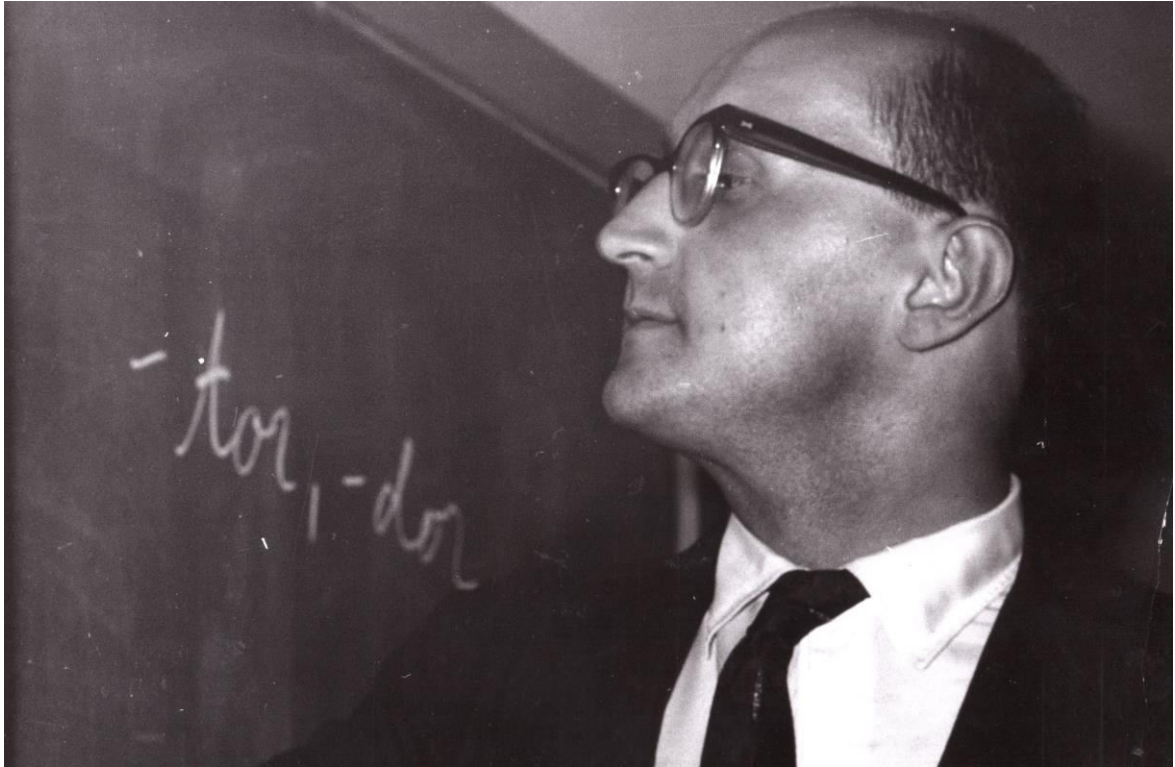
Ministerstvu školství a národní osvěty

v P r a z e .  
-----

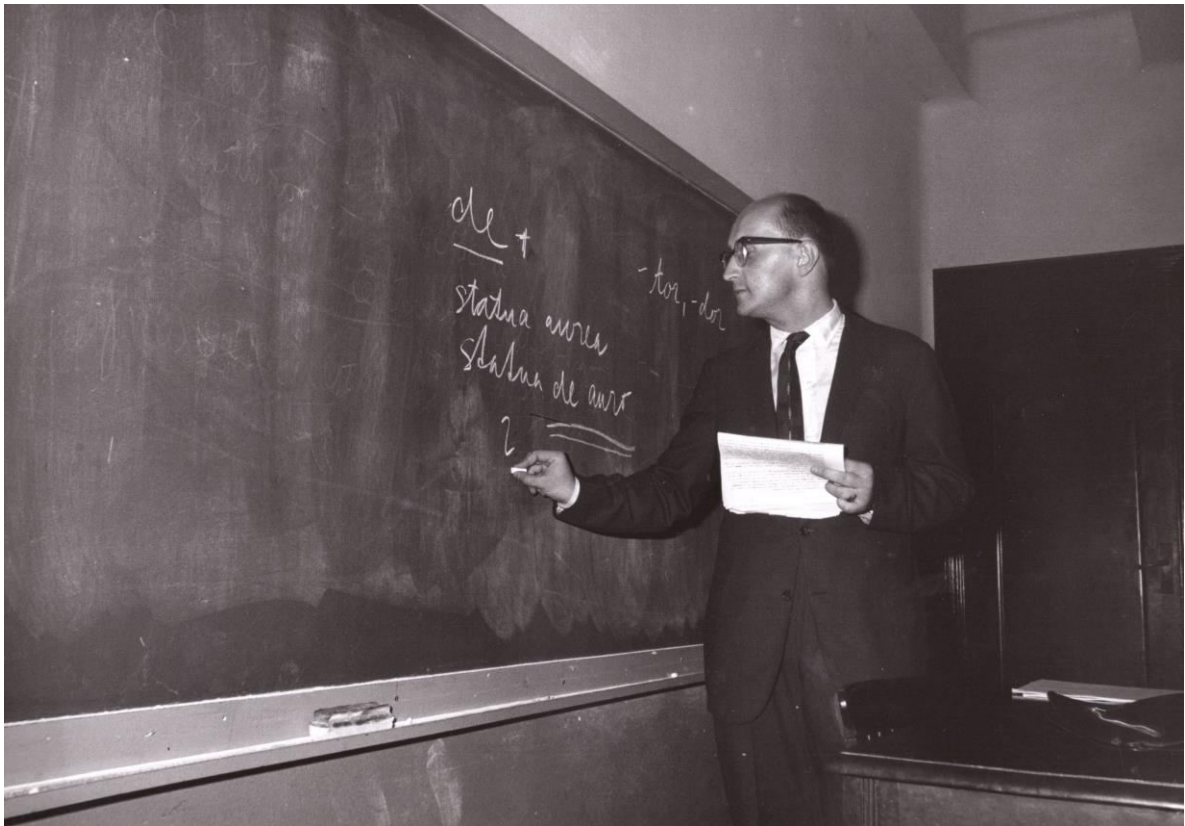
Profesorský sbor filosofické fakulty v zasedání dne 14. června 1928 přihlédnuv k žádosti prof. Dra Jaroslava Cechla za udělení lektorátu jazyka portugalského a uznav, že kvalifikace žadatelova k zastávání lektorátu řečeného jazyka je nepochybná, usnesl se jednomyslně po návrhu prof. Dra Křepinského ustanoviti jmenovaného lektorem portugalštiny na zdejší fakultě.

Dr Jaroslav Cechl je aprobován z jazyka německého a francouzského a byl v zímím běhu 1902/3 zapsán do kursů jazyka španělského a portugalského při Société philomatique du 5<sup>e</sup> arrondissement v Paříži, v letním běhu 1903/4 byl členem Meyer-Libkova semináře románského ve Vídni, kdež předmětem cvičení byl výklad staroportugalských textů. Také disertace žadatelova týkala se španělského a portugalského jazyka "O poměru akusativu prostého a akusativu s á ve staré španělštině a portugalštině". Konečně v letech 1926 a 1927 pobyl po 45 neděl v Portugalsku částečně na stipendium, které mu bylo uděleno ministerstvem školství, částečně zdržen tam byv náhlou nemocí. Svým členstvím v semináři Meyer-Libkově při výkladu textů staroportugalských i svou disertací osvědčil jmenovaný živý zájem o theoretické poznání portugalštiny. Zájem o praktickou znalost jazyka tohoto je patrný už v době jeho studií účastenstvím na kursech praktické portugalštiny a španělštiny, pořádaných Société Philomatique v Paříži a v poslední době zájem tento





9



10



11-13





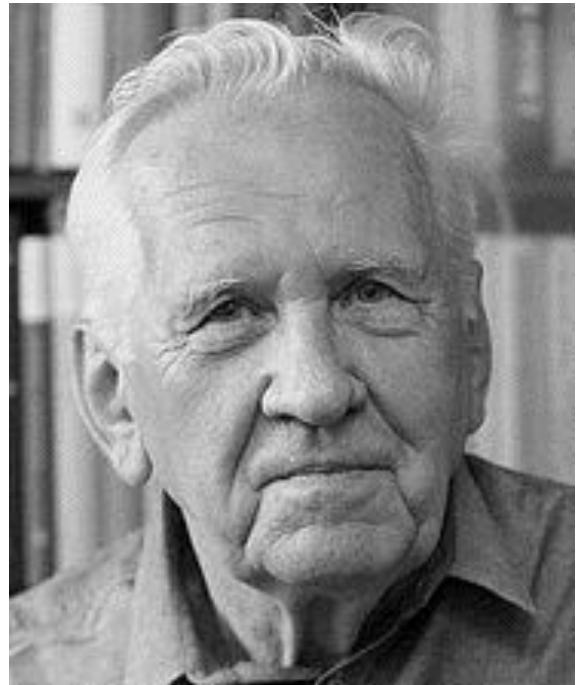
14



15

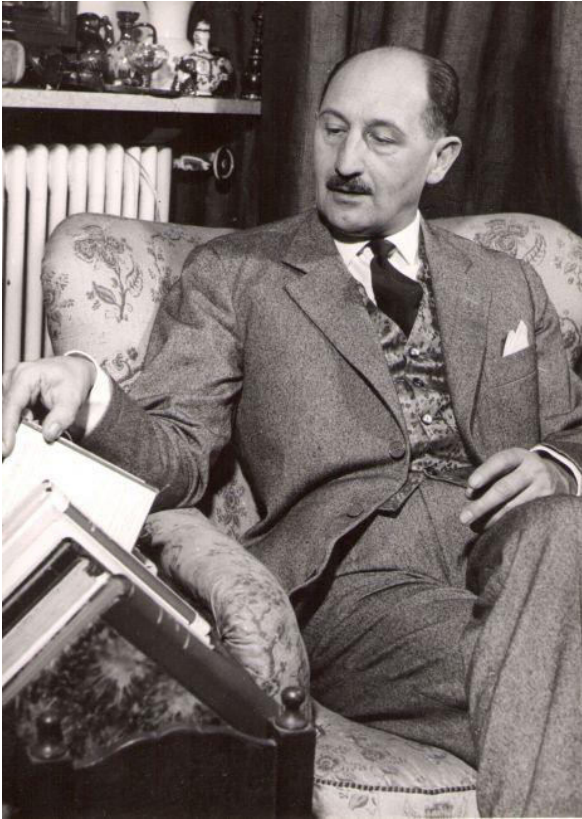


16

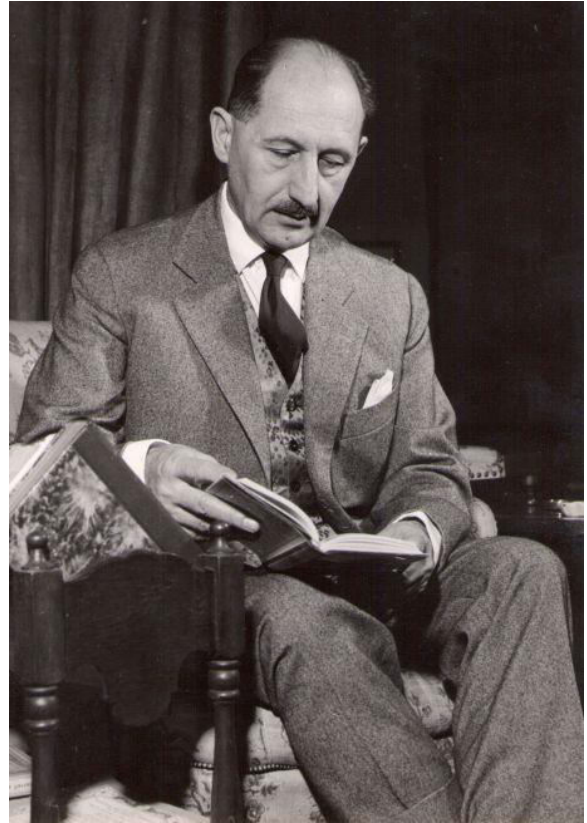


17





18



19



20



21

## Vysvětlivky

- Snímek č. 1: Záznam o úspěšném absolvování jazykového kurzu **Jaroslavem Cechlem** (Diploma superior) v coimberském tisku.  
*Gazeta de Coimbra* ze čtvrtka 30. srpna 1928, roč. 18, č. 2237, s. 3.
- Snímek č. 2–5: Pasové fotografie **Jaroslava Cechla** v rozpětí od dvacátých do konce čtyřicátých let  
(zdroj: Národní archiv Praha, fond Policejní ředitelství Praha II, všeobecná spisovna 1941–1950, č. kartonu 1145, sign. C 313/6 Cechl Jaroslav).
- Snímek č. 6 a 7: Podpis **J. Cechla** a **Z. Hampla**  
(zdroj: AUK, fond Filozofická fakulta UK, Personálie členů pedagogického sboru).
- Snímek č. 8: Žádost o zřízení volných kurzů portugalštiny adresovaná Ministerstvu školství a národní osvěty, 1928.  
(zdroj: AUK).
- Snímek č. 9–13, 15: **Zdeněk Hampl** v Brazílii během postgraduálního pobytu na riodejanerské univerzitě (1960–1).  
(zdroj: archiv Sylvie Hamplové).
- Snímek č. 14: **Jan Otokar Fischer**  
(zdroj: archiv Sylvie Hamplové).
- Snímek č. 16: **Jaroslav Střihavka**  
(zdroj: archiv rodiny Střihavkových)
- Snímek č. 17: **Eduard Hodoušek**  
(zdroj: [http://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrel-prekladatel-eduard-hodousek-du9-/literatura.aspx?c=A040511\\_194114\\_literatura\\_kot](http://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrel-prekladatel-eduard-hodousek-du9-/literatura.aspx?c=A040511_194114_literatura_kot)).
- Snímek č. 18, 19: **Ivan Hanus**  
(zdroj: archiv Daniela Hanuse).
- Snímek č. 20: **Bohumila de Araújová**  
(zdroj: archiv Bohumily de Araújové)
- Snímek č. 21: **Jaroslav Holbík**  
(zdroj: archiv Jaroslava Holbíka)